

T A Ş P I N A R

Cumruluğumuzun

12^{inci}

Yıl Dönümü

Sayı 36

29 - Birinciteşrin - 1935

26/11/1935

İÇİNDEKİLER.

Afyonda Onikinci Yıl.

12 inci Yılı Uğurlarken.

Cumhuriyetimiz ve Etkileri.

Amerikada Okula Başlama.

Köy Urayları.

Tunadan Batıya.

Çankayadan Bizim Akdenize.

Sandıklı ve Tren.

İlimizde Yapılan işler.

Taşpınar.

Sami Akyol.

Y. M. Âren.

A. Z. Ökmen.

E. Â. Gökpınar.

Sami Akyol.

Sami Akyol.

K. S.

* * *

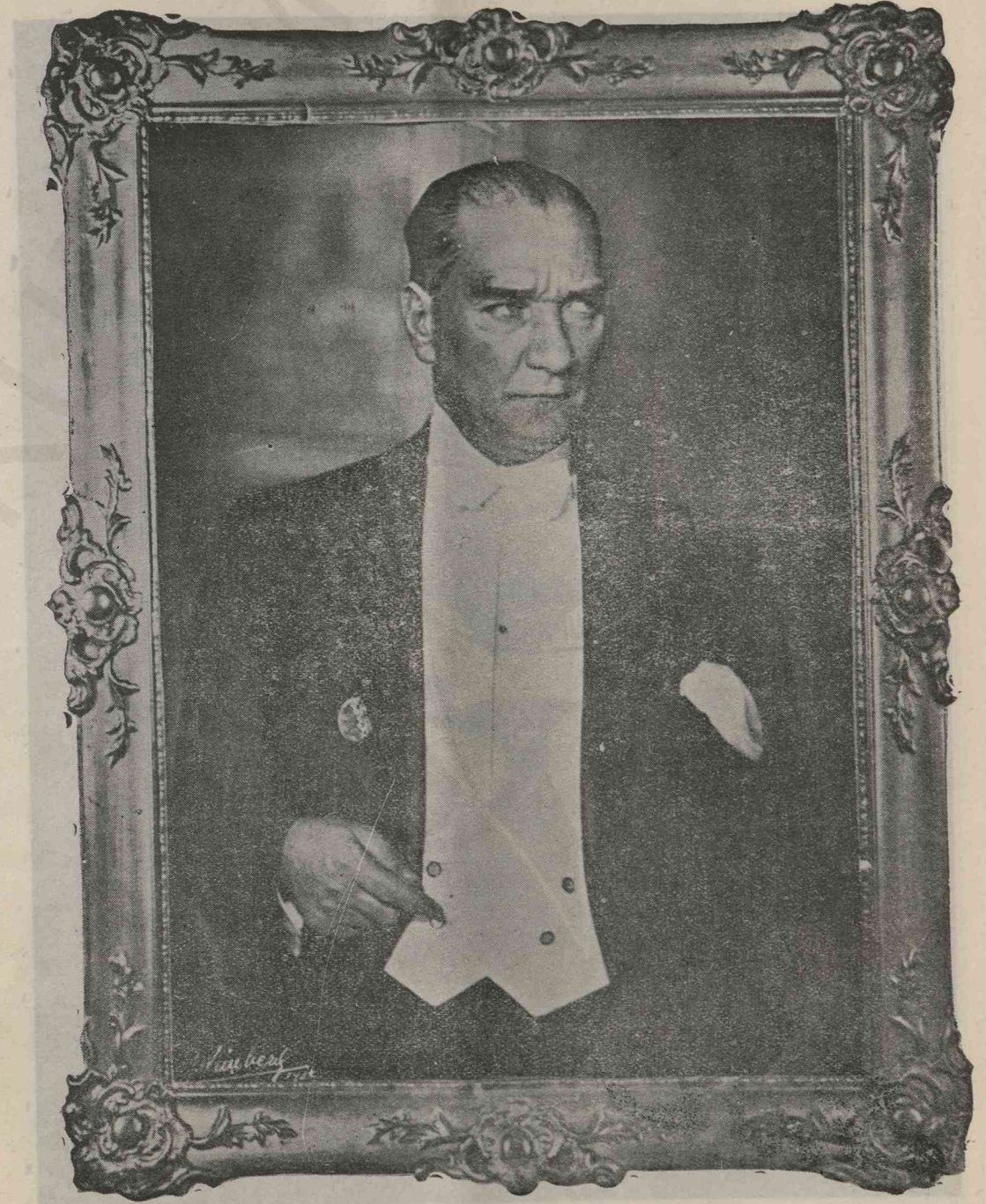
ABONE :

Seneliği [120] kuruş. Abone için Halkevine
müracaat edilmelidir.

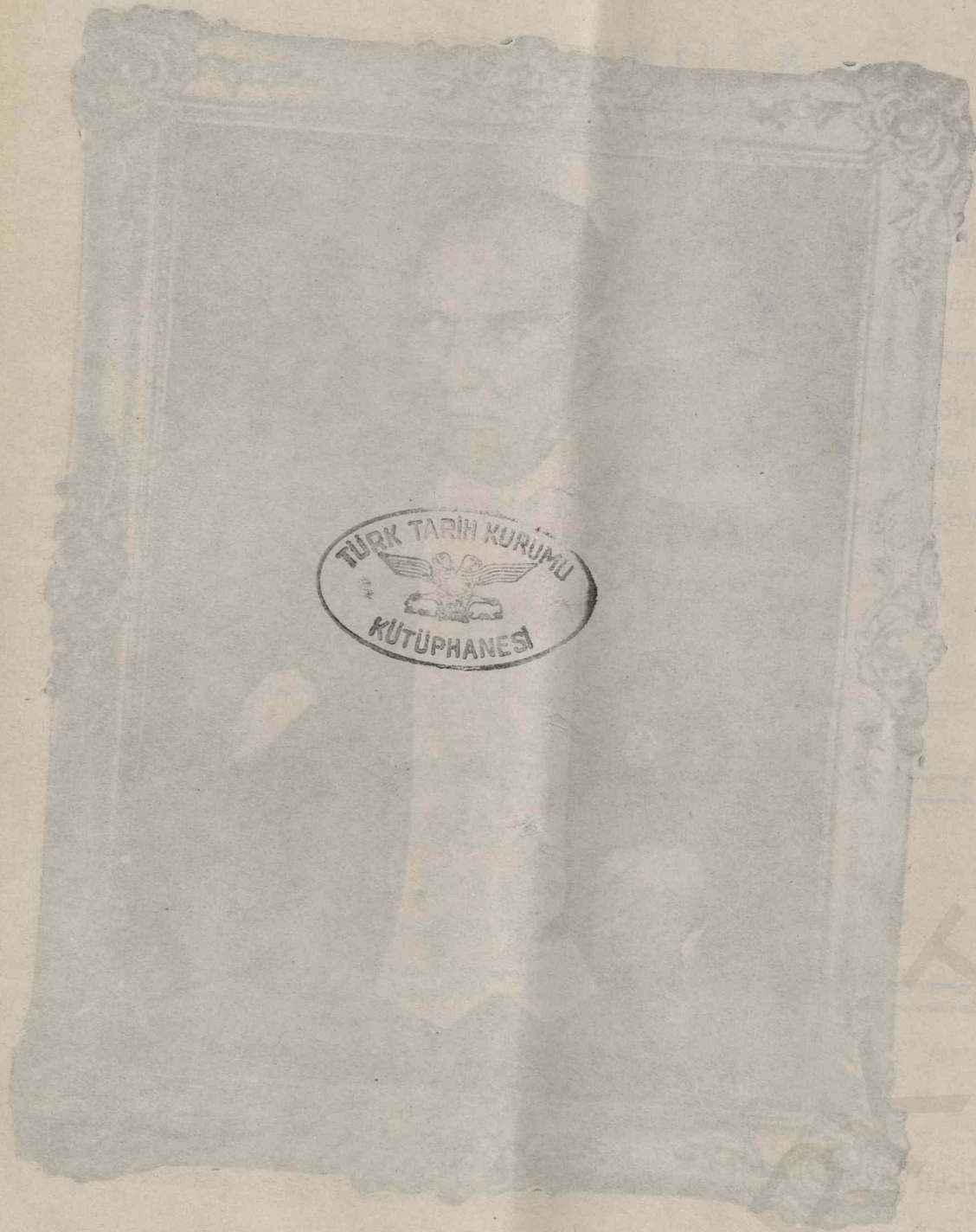
İmtiyaz sahibi : Ahmet Sami

Neşriyat müdürü : Sami

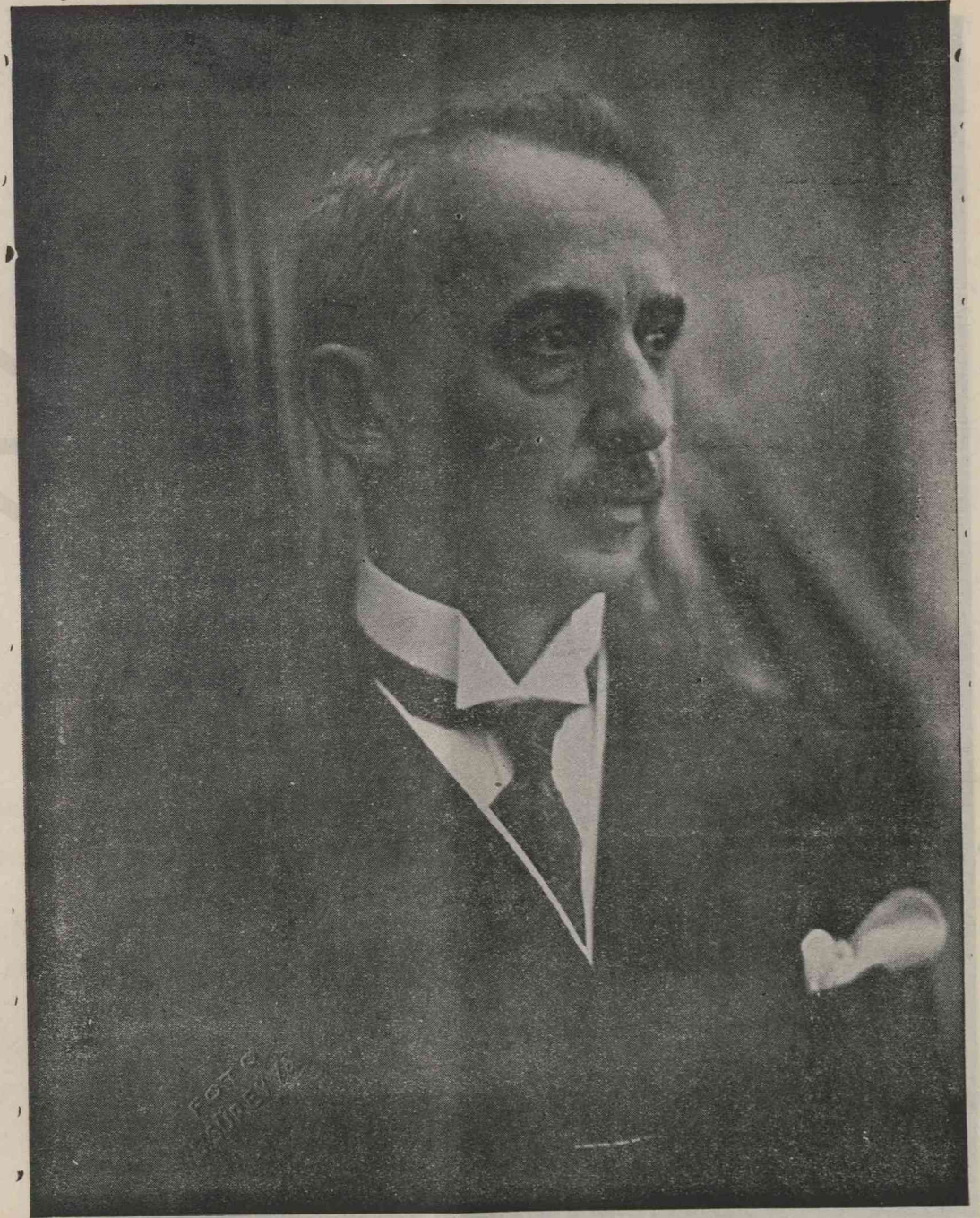
Basıldığı yer : Afyon - Doğan Basımevi

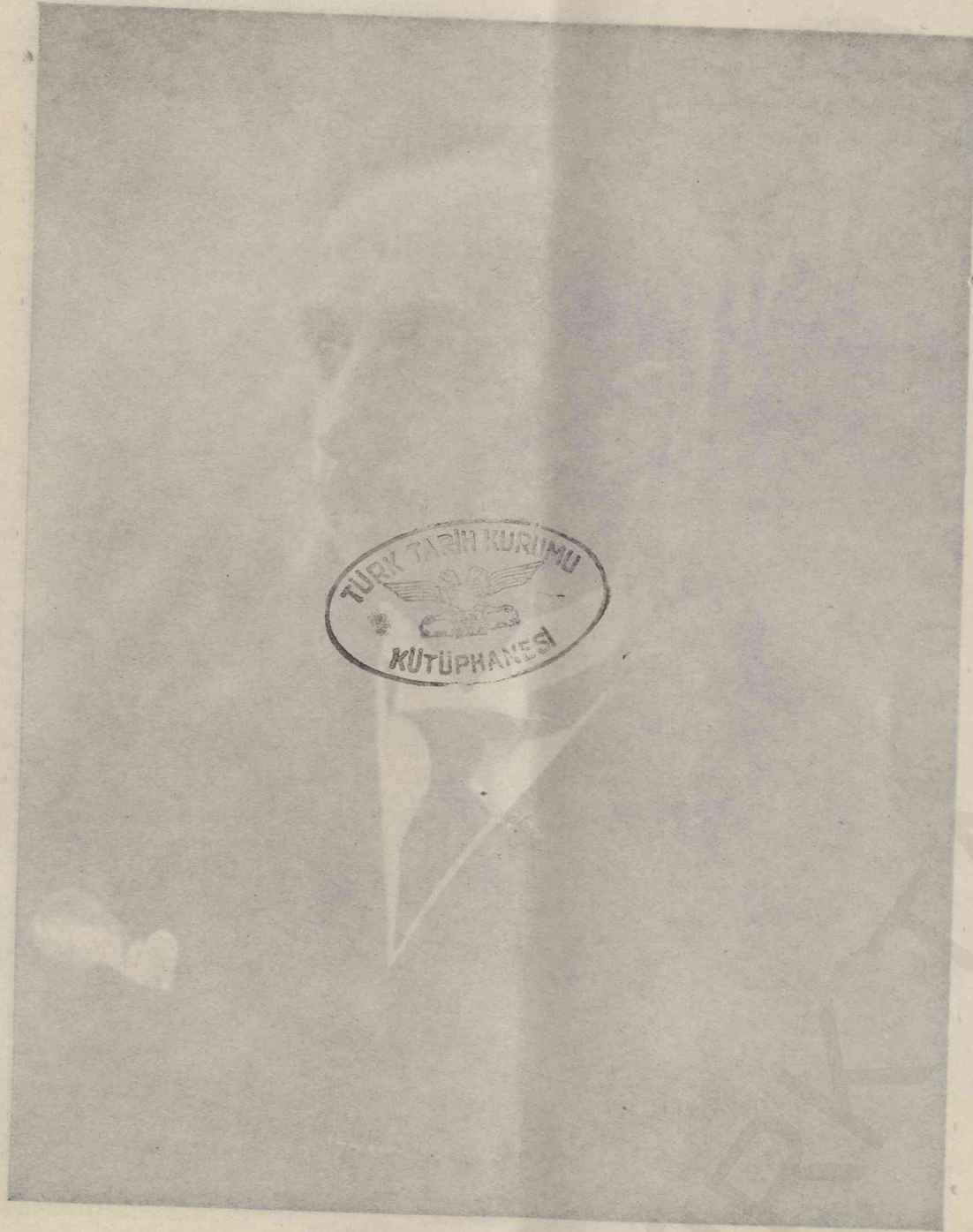
En Büyüğümüz.

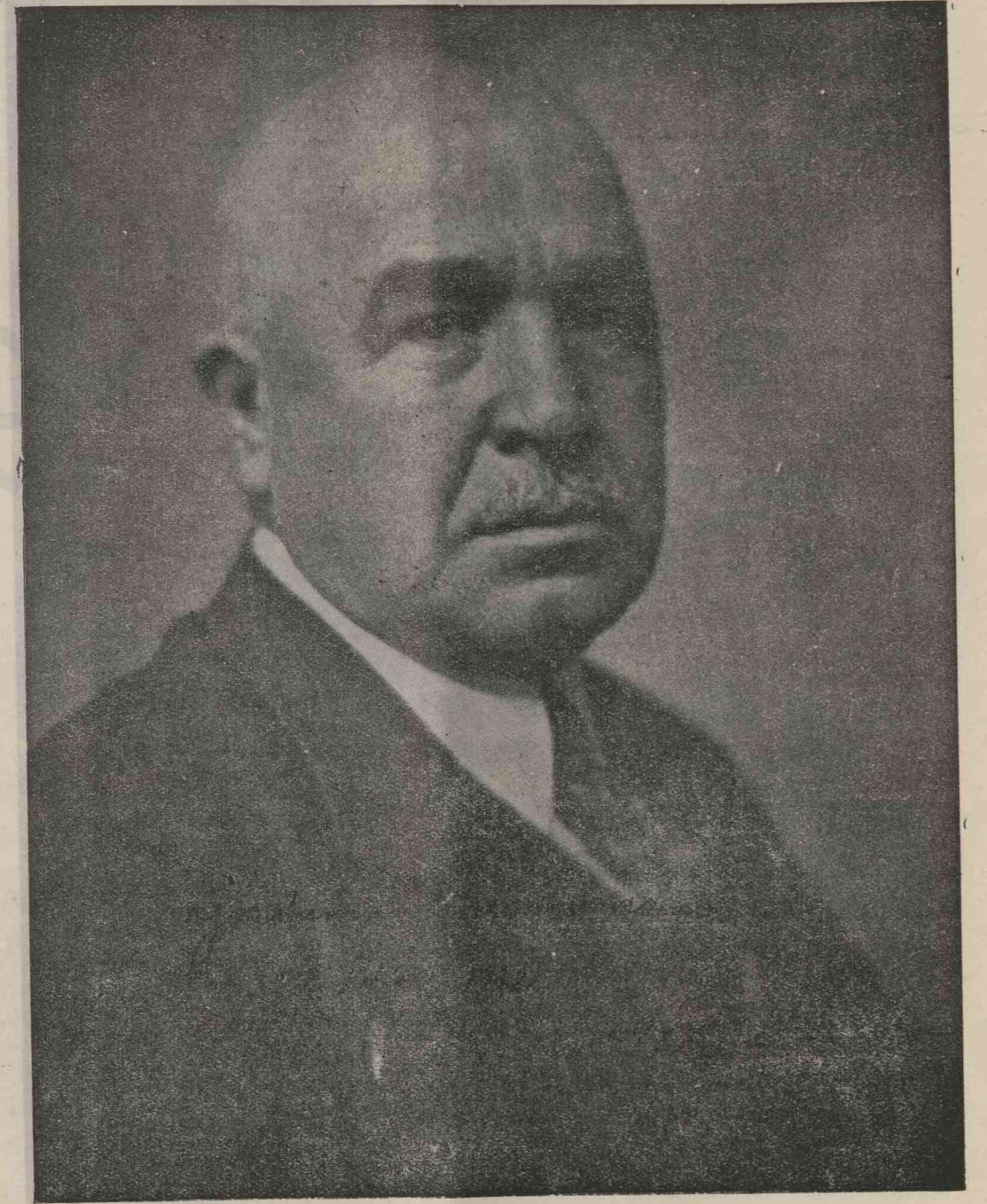
En B04080m03

Başımız.

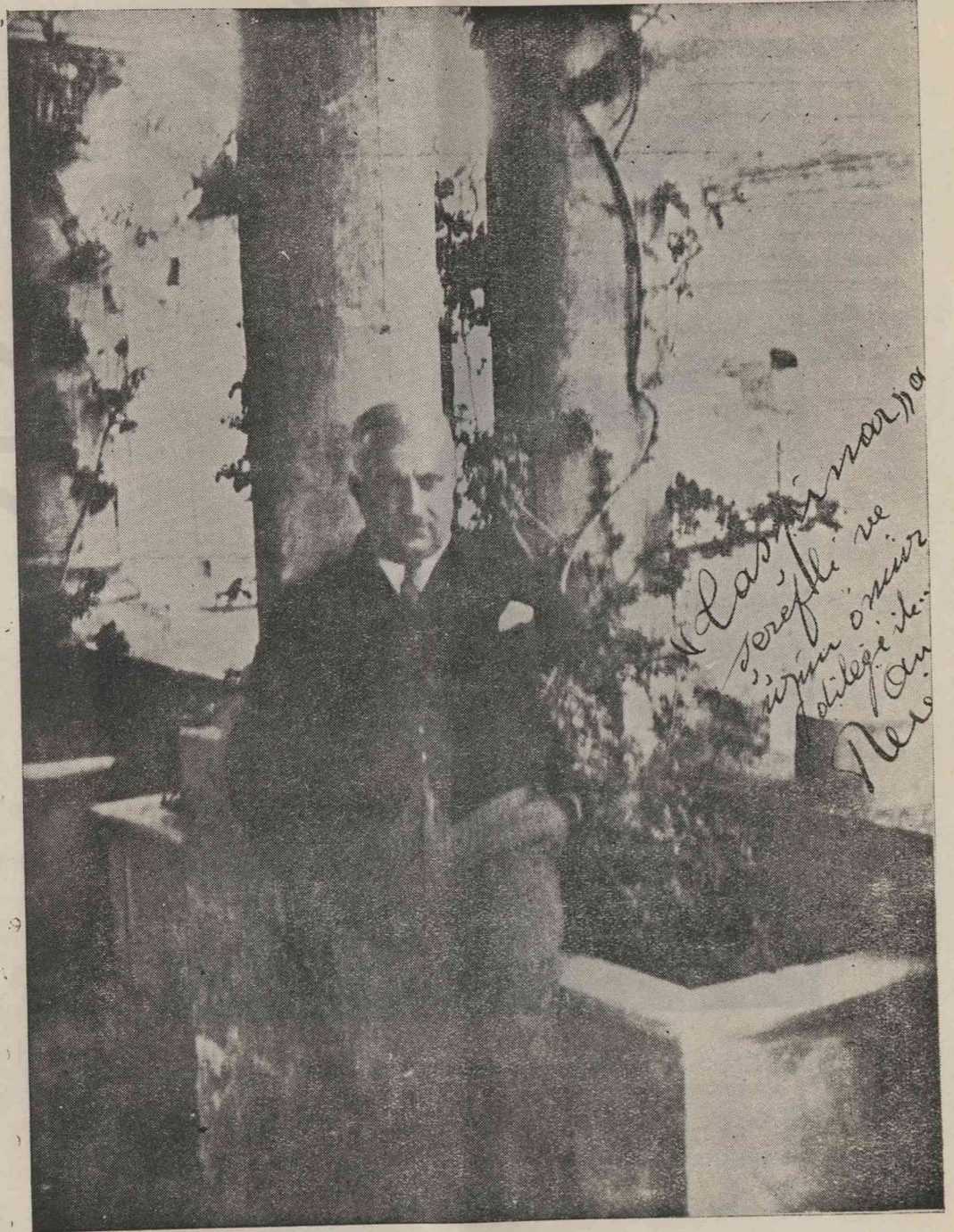
Başımız.

Büyüğümüz.

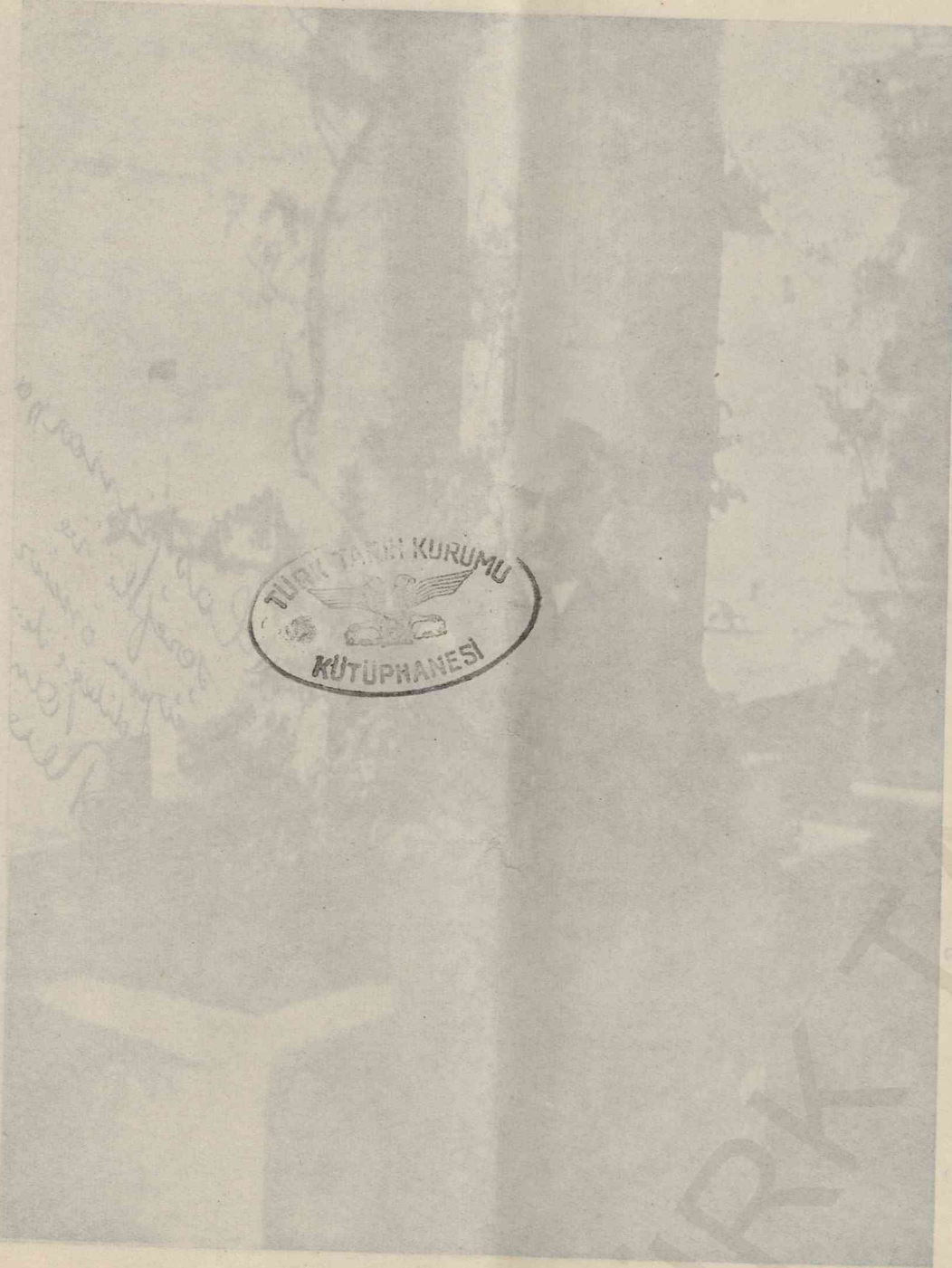

Bölgümüz.

«Lâzım olan
şeyleri ve
işleri onlar
kolayla
Nev

Koruyamız.

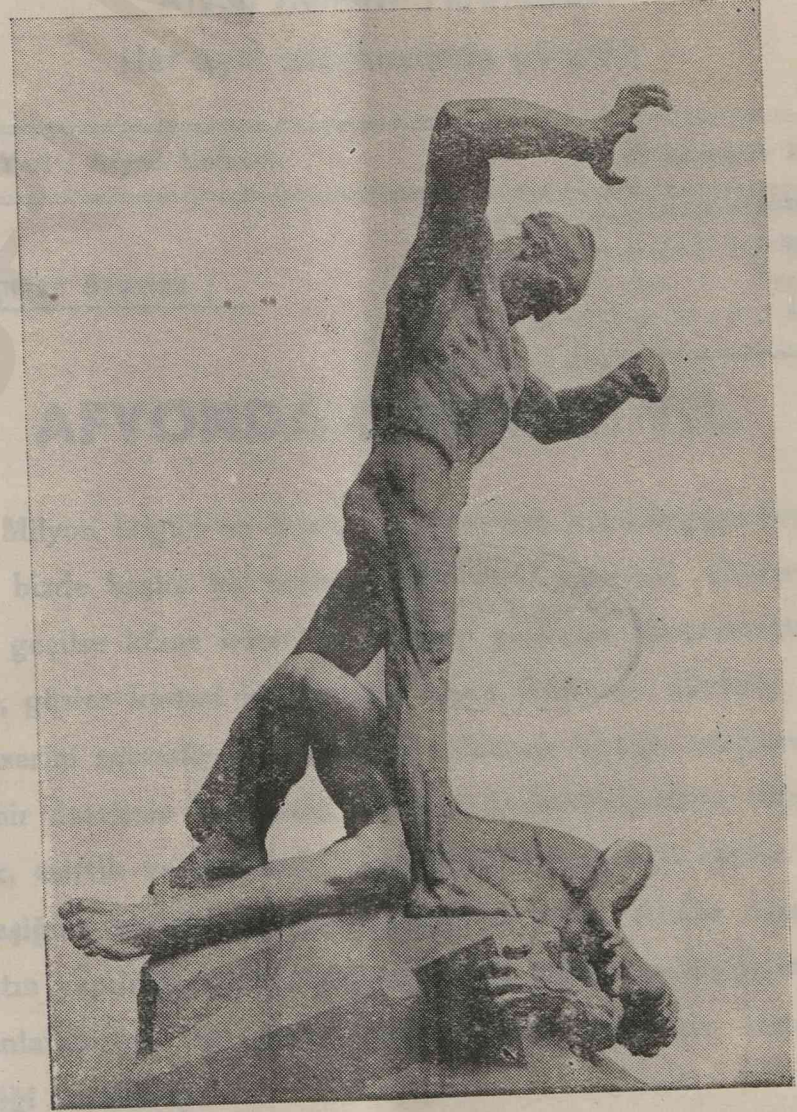

Kurtuluşumuz.

Çilt : 3.

TASPINAR

Sayı 35

Afyon'da dikilen Utku anıtından bir poz :

Kurtuluşumuz.

TAŞPINAR

Cilt : 3.

Sayı.36.

Afyon Halkevi Tarafından
Her ayın ondokuzunda çıkarılır.

İdare Yeri : Afyon Halkevi.

29 Birinciteşrin 1935.

Taşpınar Başında :

OSMAN FERİT SAĞLAM'IN
TÜRK TARİH KURUMUNA
ARMAGANIDIR

AFYONDA ONİKİNCİ YIL.

17 Milyon bugün on ikinci yılı yaşamak mutluluğunu duyuyor. Amma bizde başka bir sevinç daha var: Cümuriyet alanında ne zaman geçilse köme köme yurddaşlar; göğüsler heyecandan kabarmış, gözler kutsal bir varlığın bronz ifadesine dikilmiş, Kırıpelin izerini seyrediyorlar. Kırıpel kulaktan işittiği, uzaktan duyduğu bir devrimin bronzdeki manasını bulmağa çalıştı. Biz onu gördük, eşittik ve başardık. Cümuriyet bayramında büyük utkunun beşiğine kurtuluş anıtını dikmeği başardık. Acaba hangimiz bu anıtın yapıldığı maden yerinde olsak bütün canlılığı ile bu manayı anlatamayız! Ne çareki tabiğat insan vücudine bronzdeki ölmezliği vermemiş.

Alnımızda bu yıl da iki mutluluğu görmek yazılı imiş. İçimizden öyle duyuyoruzki onikinci yılı yaşamıyoruz. Oniki yılda ayrı ayrı oniki kerre hayata geldik. Onikinci hayatımızı kutluyoruz. Oniki yılda geçenleri bir daha hatırlarsak her yılın işleri bir insan ömrüne sığmıyacak kadar çok ve büyük değildir.

Taşpınar.

12 İNCİ YILI UĞURLARKEM

SAMI AKYOL.

12 Yılı verimli, ulusa faydalı başarılarla dolu olarak uğurlarken yeni başarılar bekliyen ve yurd için ulus için yeni verimlerle dolu bir yıla daha kavuştuğumuz için seviniyor, coşuyor 12 yılın verdiği güven ve hızla 13 üncü adımı atıyoruz. Kamumuza kutlu olsun.

Atatürk devri tarihinin 12 inci cildi kendinden evvelkiler gibi şanlı, şerefle tamamlanarak 13 üncü cildin ulusal başarılar, dolgun sonuçlar için ilk yaprağını açıyor.

Başlı Atatürk olan Türk 13 üncü Cümuriyet yılını da başkalarının başını döndüren verimlerle, cihanı kışkırtan yaratıcılık, yapıcılık ve başarıyla tamamlayacak her yıl, o yıldan önce geçen yılların yeni yıla katılan hızla bir yılda yüz yıllar yaratarak tarihini yapacak ve yazacaktır.

* *

Yeni Türkiye Başlı Atatürk vücudu bütün bir Türk ulusu olan eşsiz bir varlıktır. Bu Kutsal Baş kadar o dinç vücuda ve bu yiğit vücut kadar o eşsiz Başa yaraşan bir varlık yoktur. Başın vücuda güveni vücudun başa inanı var. 12 Yılda bize yüz yıllar yaratan ve bizi yüz yılların hızla yürüten o baş oldu. O şanlı ve evrende tek benzeri olmıyan başın kumandasına yanlışsız ve eksiksiz koşanda o şanlı, o taze ve güçlü gövde oldu. Eğilmek bilmiyen bu başla dönmek bilmiyen bu gövde Türkün ta kendisidir. Bu başın emrile gövdenin kalbinden çıkıp bütün damarlarında dolaşan kan binlerce yıl önce ilim, kültür san'at ve topluca medeniyet alanında insanlığa ve evrene başkanlık eden Türkün asil kanıdır. O asil kanın yirminci yüz yılda insanlar içinde tek yarattığı Başımızla damarlarımızda dolaşan Türkün asil kanı erginliğimizi kurtaran ve bize 12 yılda yüz yıllar aşırı eşsiz, ölmez, tükenmez ulusal gücümüz ulusal kaynağımızdı. Başarı ve yaratıcı irdemizin kudreti bu kaynaktan, ulusal duygu ve yurd severlikteki bütünlüğümüzden, şefe her yönden tam inanımız ve bağlılığımızdan doğuyor.

Onüçüncü Yıl Dolayısıyla

CÜMHURİYETİMİZ VE ETKİLERİ

Yusuf Mazhar Aren

Cumhuriyetimiz on iki yaşını bitirdi, eski, fıkıh, tabirile artık sabilikten çıktı, murahık oldu.

Fakat o, efsanelerin naklettiği kundakta iken konuşan hari-kulade mevcutlar gibi doğduğu gün tam ve reşid idi.

Tarihin bulunduğu yüksek yerinde geriye doğru ve etrafımıza bakalım.

Bir geniş mezaristan ki içinde merhum devletler, merhum milletler ve bunların baş uçlarında suçlu ve açıklı kitabeler... ve etrafımızda hasta devletler, hasta milletler ve aralarında meyus hekimler...

Şurada vakitsiz doğmuş bir çocuk gibi dünyayı görmeden can veren bir Cumhuriyet, ötede doğurana hicap veren babası meçhul çocuklar gibi nefret uyandıran bir cümhuriyet, işte bir hasta cümhuriyet ki yaşaması için merhamet ve itinadan ibaret bir sargı içindedir; ve işte saralı ebeveyinden doğmuş çocuk gibi sık sık buhran geçiren bir cümhuriyet daha.....

Yaptıklarımızdan eksik olmıyan yapacaklarımızda yapılanlar kadar kuvvetli başaracağımıza olan sarsılmaz inanımız bu kaynaklardan geliyor.

Ulusal duygu, yurd severlik ve şefe sarsılmaz inan ve bağlılık bütünlüğü başarıcılığımızın remzidir.

* *

Cumuriyet bayramı yalnız değişen bir rejimin yıl dönümünü kutlulama bayramı değildir.

Bu sevinçli ve en büyük bayram ulusal benliğimize kavuşmamızın kültürel alanda ulusal tarihe eski Türk medeniyeti tarihine temiz ve katıksız Türk diline, ekonomik alanda yüksek yaradış ve başarılarla erişmemizin bayramı ve 12 misli artan hızımızla yeni başarılarla kavuşmanın sevincidir.

Süel zafêrlerimiz yanında medenîğ ve tarihîğ varlığımızın evrende eşsiz olduğunu öğrenmemizin kıvancıdır.

Beride eğilmiş kâmetleri toprağa yaklaşan köhne vucutlar, yakın bir ölümün korkusunu çekerek ıztırapla yaşamağa çalışıyor. İşte birde Türk Cumhuriyeti! Bülent, levent.... Dinç, tuvana... Şuurlu, neşeli... Azim ve irade ile evrende hedefine doğru gidiyor. On üç yaşına basan bu murahikte yirmi yaşındaki bir gencin kuvveti ve elli yaşındaki bir kâmilin temkini var...

O Cumhuriyetin yüksek albayrağı altında yepyeni bir ulus ki yakın mazisinden yere düşmüş bir ayyıldız ile bozulmuş bir dilden ve acı hatıradan başka miras yememiş, her şeyi cumhuriyette bulmakla sevinçli...

Ey Türk!..

Sen izzetinin, şahametinin ve -tarihini binlerce sene yaldızlıyan- asaletinin, erginliğinin yuvarlandığı uçurumdan artık çıktın!.. Kaderine kavuştun... O uçurumu doldurdun ve onu kazanları boğdun... doldur, boğ, bu senin vazifen, senin hakkındır ki özel yolunda gidişin bozulmasın...

*
* *

On üç senelik Cumhuriyetin güneşi ile yetişen fidanların artık gölgelerindeyiz.. Parlak istikbal göründü... Kavuşacağımız noktaya yürüyoruz, koşuyoruz...

Cumhuriyet bizi o noktaya itmiyor, sürükliyor... Onun güneşi yetiştirdiklerinden başkalarını da durmayıp yetiştiriyor.

Her sene, onun hayatında hiç bir seneye sığmıyacak, eser kaydediyor...

Bu gidiş, bu yükseliş harukuladedir.

Son senenin bilânçosunda yer tutan şeylerden Cumhuriyetin yeniden yaptığı, yeniden başardığı şeylerin göze görünenlerini, el ile işlenenlerini saymağa lüzümü var?..

Manevi sahada: -ruhta, seciyede- dilde, meramda yapılan ıslahatı anlatmak mümkünmü?

Ülküsünün gösterdiği doğruluk tunç bedenli, çelik yürekli ve ateş beyinli bir ulus yapmak olan Atatürk iriştigi her umusu gibi buna da erişiyor... "ummak, onarmak,, işte onun işi...

O, esir olan Türkü kulluktan kurtarmak istedi, kurtardı... O enkazı altında bütün bir millet ezilen tahtın üzerine bir millet tahtı kurmak diledi, kurdu...

O, yurdu ateşle yakan ve kükürt kokusuyla boğan düşmanı kovmağı kurdu ve kovdu... O bu devleti ihanetle bozmak isteyenleri ve iyilik yapacağını sanan acemi hekimlerin kullandıkları zehirleri bildi ve hastayı öldürecek ilâç şişelerini kırdı. O durmadı. yürüdü, yürümedi koştu... On üç seneden çok evvel on dört milyon Türkü Cumhuriyet bayrağına bürüdü...

Kütleyi çürütenlerden temizledi, ruhları karartanlardan yıkadı... Vicdanların lekelerini sildi... Yüzleri güldürdü... Ey Türk! Ne kadar bahtiyarsın.....

*
* *

Afyonumuzun göbeğine dikilmekte olan muazzam anıtın karşısına -bilmem kaçınıcı defanın sonuncusu olarak- İlbayımızla beraber dikildiğimiz zaman yere düşmüş bir mazi, yükselen bir istikbal arasında kaldık...

Bahtiyardık.... Bu bina Türkün yeni tarihinin meymenetli temeli ve bu timsal Türk milletinin meserretli ve ebedi zaferi idi..

Beni Afyonda her şey fazlasile hislendirir... Uzun darbelerden sonra yıkılan bir köklü sarayın, uzun savaşımlardan sonra yenilen bir kavi düşmanın, uzun bir uykudan sonra uyanan karanlık ruhların son dakikaları, son anları buradaki köşelerde tükenmiştir.

Her noktasında yeni başlıyan bir zaferin karşısında bir yeniklik, yeni bir abadlığın karşısında bir yıkıklık, derin bir uykuya dalanlarda bile bir uyanıklık -menfi ve hain her şeyde ilk panik hatırası yaşıyan Afyonun Kocatepesinde Cumhuriyetin gurup etmiyecek parlak güneşi doğmuştur..... Bu Anıt onları ne güzel gösteriyor...

Düşmanın ayak bastığı yerlerdeki hatıra, hatıraların en acıklısıdır. Fakat cehil gibi taassup gibi en önemli dayaklarına abanarak -yurtda- saltanat denen iç düşmanda ayağını basmamış yer koymamıştır. Bunun da hatırası diğerinden hafif değildir. Cumhuriyet o kirli ve zalim ayakları kırdığı gibi onun dayaklarında yıktı..

Türkiyede artık cehil ve taassup kalmamıştırki onun kuvvetine dayanan, onun kuvvetiyle oynayan, onun kuvvetinden kuvvet alan zulüm, istibdat, kara kuvvet bir daha baş gösterebilir... Bu Anıtta o manada var....

*
* *

Cumhuriyet açtığı bayrağın altında yaşıyanlarda bey, ağa ve eşraf, edna tanımaz....

AMERİKADA OKULA BAŞLAMA VE BİTİRME YÜKÜMÜ

A. Z. ÖKMEN.

Birleşik Amerikada genel olarak okula gitme yasası, «48» devletin ve bu devletlerin merkezi Vaşington ve onun yakınlarındaki yerleride içine alan (District Kolombiya) da olmak üzere hemen hepsinde vardır: Çoğunda (28 inde) mektebe gitmek ödevi «7»inci yaşla başlar ve çoğunda (32 sinde) «16» yaşla biter. Diğer devletlerde «6,8» ve yahut «9»uncu yaşla başlar ve mektebe gitme işi de 13, 14, 15, 17 ve hatta 18inci yaşlara kadar sürer. Buna göre okul ödevinin başlama yaşı bazı uygun olmıyan ekonomik durumların göz önünde tutulmasıyla bizdekinden daha geç olmaktadır. Fakat bu okul gitme yasası yanında diğer birçok yasalar da çocuklara «6» yaşında veyahut daha erken okula gitmek hakkını vermektedir. Bu hakkı «5» veya «4» yaşındakilere verebilmek için çocuk bahçeleri açmak düşünülmüştür.. Genel olarak çocuklar şehirlerde nomal tecimel durumlarda bizdeki gibi uygun yaşlarda okula giderler.

Ruhu fazilet olan ve fazileti seven Cümhuriyet onu whim ve hayal olarak nespete değil, bir realite halinde arar Ve bulduğu şahısta benimser....

Türk Cümhuriyet bayrağı altında yaşıyanlardan herkese kendi nefsinde ve faziletkâr olacak evladında Türk yurdunun nimetlerinin en büyüğüne, Türk ulusunun devletlerinin en yükseğine varmak için bütün yollar açıktır.

Cümhuriyet ihtiyar ettiği devletçilik iledirki bey, ağa, ve eşraf, edna farkını kaldırabilmiş ve yurddaşların çokluğunu, tesa-düfün mümtaz kıldığı bir azlığa bağlanmaktan, uşak olmaktan, kulluk etmekten esirgemek istemiştir.

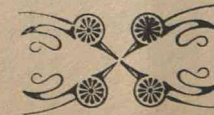
Ey Türk!... Bahtiyarsın!!...

Evrende senin cümhuriyetin gibi ulusunu kucaklıyan, onu yükselten, ona tam varlık, bütün benlik veren yakıcı yoksulluğun mesuliyetini üzerine alan bir başkası yoktur.....

Çok bahtiyarsın... Çok bahtiyarsın...

Okula geç başlama işinden daha önemli olanı, mektep ödevinin geç bitirilmesidir. Çocukların «14» ve «16»inci yaşlar arasında kazanç yaşayışından daha çok, okulun malı olması düşüncesi, son yıllarda kuvvetli temellere dayanmaktadır ve bugün bu yayılmıştır. Yasalarda bu duruma açık bir anlam vermişlerdir. Bu arada bu yasalar, bazı halleri göz önünde tutmuşlar ve ona göre geniş maddeler koymuşlardır. Meselâ okulun sonuna varmadan -çoğun «8»inci sınıfın sonunda- çocuk, ekonomik sebeplerle bir kazanç arama gereğinde bulununca ve sonunda bilgisine göre bir işe girebilirse o çocuk okula gitmek yükümünden kurtulur. Yalnız böyle çocuklardan iş sahipleri, günlük çalışmaları için kültür yönetgesinden verilen işe izin verme belgesi isterler. Çocuk; işinden, çıkarıldı mı, yahut kendi isteğiyle çıktımı mektep yükümü yeniden başlar. Böylece mektep yükümünün 16-18 ve daha geç yaşlara uzatılması ebeveyn ve çocuklar üzerinde eğitimsel (terbiye) bir etki (tesir) yapmakta ve kendinden olan varlığı dolayısıyla kuvvetli bir eğlim (temayül) yaratmaktadır. Bunun için okula gitme yaşı «38» devlette hak olarak «21» yaşına, diğer onbir devlette de en son «18-20» yaş saptanmıştır.

Bu doğrudan doğruya ana ve babalarının, yahut egelerinin okul yönetgesiyle konuşmalar, toplantılar yapmakla ve böylelikle ekonomik durumlarını iyice anlatmakla elde edilmiş olduğu ap açıktır. Bunun diğer bir anlamı da Amerikada iş hayatına okul gençliğinin sokulmuş olması ve «14-16» yaşındaki çocuklar için işin bulunuşudur. Bu gün ekonomik isteklere göre kurulmuş olan bu okul sistemi, işkil götürmezki, hayatın güçlüğü ile yuğrulmuş gençliğe daha istek ve arzu ile çalışma gücü verebiliyor. Bugün için bizim ekonomik durumumuz buna düşkün olmıyabilir. Fakat yarın bunu denersek herhalde kazanmış olacağız.

KÖY URAYLARI

Edip Â. Gökpınar

Cumurluğun Türk toprağına saçtığı göz kamaştırıcı bayındırlık güneşi altında, büyük ilerleme adımları yanında, küçük, sessiz, mütevazı ve pek te göze çarpmıyan bir çalışma işi daha var:

Köy urayları ve yaktığı işler...

Ben, bu yıl büyük azadı Nevşehirde geçirdim. Oarada eskiden beri iki büyük köy var: biri "Nar,, obiri "Derin kuyu,,dur. Bu iki şehir yarısının iki büyü derdi vardı. Nar'a kırulalıdan beri araba veya otomobil girmiyor ve Derinkuyu'nun da akar suyu ve tek bir çeşmesi bulunamıyordu.

Şimdi Nara araba ve otomabil işliyor. Afyon «ayazine»ne çok benzeyen ve kayaların içine oyulmuş ve yayılmış köyün bir başından öbür başına kadar yollarında teker dönüyor. Ve büyük bir dere arasında pek iyi ve sağlam bir köprü yapılmış bulunuyor.

Bu suretle Nevşehir ve Nar arasındaki tehlikeli ve inişli çıkışlı yolda kolayca gidiş, geliş yapılabiliyor.

Derinkuyu, eski adı «melegübüdür». Vaktile bu köyün çok zengin hristiyanları da vardı. İstanbulda ve yabancı ülkelerde hayı para kazanırlardı. Fakat daima kuyu suyu içerler ve bir türlü buna çare bulamıyarak türk ve rum, bütün halk derin kuyuların yanı başında ve elleri böyründe acı acı şikâyet eeerlerdi.

Bugün bu su işi halledilmiş gibidir. 12 kilometre uzaklıkta biryerde bulunan ve tahlil sonuncu pek iyi olduğu anlaşılan, su için gerekli künkler hazırlanmış ve çalışılmağa başlanılmıştır. Tek ağacı bile olmayan bu büyük köy dört beş ay sonra suya, çeşmeye kavuşacak, söğüdü çeşmelerin koyu gölgeleri altında çalışan çiftçiler o iyi sudan kana kana içeceklerdir. Ve belki yarım asır sonra keleşler «bizim köyün adını niçin Derinkuyu koymuşlar?» diye hayret edeceklerdir...

İşte, köylerin daha zengin ve daha paralı vakitlerinde bile yapamadıkları büyük ve önemli işler, Cümhuriyet Hükümetinin iyi bir düşüncesi ve tatbik alanındaki muvaffakiyetidir :

Nüfusu iki binden artık olan bütün köylerde belediye teşkilâtı yaptı. Ve her belediyeye, gümrüklerdeki okturva rüsumundan her ay muntazaman gönderilen 4, 5 yüz lirayı bayındırlık işlerine sarfı zarûri kıldı. Bu işlerde böylece meydana geldi. Buda Cümurluğun Türke yeni ve mini mini bir armağanı oldu.. 200

Yeni Kitaplardan:

Tunadan Batıya.

SAMI AKYOL.

Değerli bir edebiyat öğretmeni olduğu kadar yüksek bir muharrir ve edip olan İsmail Habibin Karadeniz boğazından çıkıp Akdeniz boğazından girmek üzere Batı illerinde yaptığı bir geziyi anlatan bu eseri her türk okumalıdır. Bu kitapta atını şahlatıp Tunadan geçen Türkün destanı okunuyor.

Habib bize Türk devriminin tanıttığı, Anadolunun bağrından, Ankara'nın devrimci havasını içe içe yetiştirmiş uluscu, devrimci toplu bir görüşle altı okun yay gibi gergin ve çevik yolcusu olan bir edibimizdir. Ben ne edibim ne de edebiyatçı. Sadece Habibi candan seven ve Habibin her yazısını hayranlıkla okuyan bir arkadaşım. Onun beni, benim onu tanıdığım gibi kimse bizi tanıyamaz. Aramızdaki bu sonsuz yakınlık Meriçten başlar. Onunla Meriç kenarında gezerken Nehiri ne kadar sevdiğini görmüş ve bir (şehirler panoraması) yazacağını 12 yıl önce öğrenmiştim. Habib ta ozamandan beri yurdumuzun gezdiği, gördüğü şehirlerini zeki kalemile yazmağı tasarlamıştı. Sanıyorumki bu işe evvelâ bu gün dış olan dünkü içten başladı. Ondan onun eşsiz ve kıvrak kaleminden Anadolumuzda görmek isteriz: Çünkü bence Habib yazı ile, kelime ile tablo yapan bir san'atkârdır. Yurd sevgisinin gönüllerde taze bir kuvvet halinde yaşaması için yurdu bir defada onun kaleminden dinlemeliyiz. İçimde Habibin eserini ve değerini anlatmak için çırpınan bir istek var Ne yazıkki onu anlatacak kudretim yok. Bu kudretsizliğimi onun eserini okumayı tavsiye etmekle örtmek istiyorum.

Bu yazıyı yazanın eseri anlatmaktaki, muharriri tanıtmaktaki aczi eseri okuyanların duyacağı kıvançla örtülebilecektir.

ÇANKAYADAN BİZİM AKDENİZE!

SAMI AKYOL.

Afyon - Antalya demiryolunun Ispartaya kadar olan kısmı tamamen bitti. Çankayadan Bizim akdenize giden bu yolun Afyon geçit noktasını teşkil ediyor. Yeşil ve her zerresi toprağının dışı kadar içide Türk olan Antalyayı coşkun bir sevinçle anavatan kıyılarını saran Bizim akdenizi orta anadoluya ve aradan yurdun her bucağına Türkiyenin Beyni ve kalbi Ankaraya bağlayn bu yolun birinci planda yapılması gereken bölgesi gününde zamanında bitti.. az bir zaman sonra da hattın üstünden koşarak Bizim akdenizi kucaklayacağız.

Cumhuriyetimizin 12 yılı bitirme ve 13 üncü yıla kavuşma bayramında yüksek Cumhuriyet hükûmetinin yurdumuza bağışladığı bu eşsiz hediye candan, ta içimizden kopan bir sevinçle teşekkür ederiz. Atatürkün yurdu bayındırma ülküsünü sarsılmaz bir inan ve erişilmez bir hızla yürüten İsmet inönünün (yurdu demir ağlarla örmek) siyasası ve bu siyasayı canla, başla ve kendine vergi bir başarıyla gerçekleştiren Nafia Bakanı Ali Çetinkaya nın bu değerli zaferlerinde Bizim akdenize giden demir yolunun başlanğıç noktasında sevgi, saygı ve sevinçle kutlularız. Yurd ve ulus işinde çeşidli değeri olan bu yolun önemi pek büyüktür.

Anayurdun en verimli ve canlı bir bölgesi olan Afyon, Isparta Burdur ve Antalya illerini demir kollarla biri birine bağlayan bu yol orta anadoludan akdenize akdenizden orta anadoluya koşan genlik ve güvenlik yoludur.

Her tuttuğu iş gibi demir yolu siyasasında demir elle tutan Cumhuriyet hükûmetimizin zaferden zafere koşan başarıları karşısında her Türkün yaratıcı ve başarılı iradesini Tamamile oruntan Cumhuriyet hükûmetine ulusun inan ve güveni bir kat daha artıyor. 12 yıllık çok kısa bir zaman içinde içten ve dışdan bu kadar hızlı, bu kadar köklü değişen bir yurd ve ulus yoktur. Bu köklü devrimler, bu verimli başarılar dünyaya ilk medeniyeti kuran ve ilk medeniyeti yaratan Türke vergidir. onun içindirki:

SANDIKLI VE TREN

K. S.

1934 - 35 Cumhuriyet yılının ilimiz için en önemli hadiselelerinden birisi de Sandıklı ilçemizin tirene kavuşmasıdır. Demiryol gibi bir soysallık aracı, bir yurda genlik getiren, ilerleme ve yükselme veren vasıtaların en başında gelir. Afyondan karakuyuya kadar yapılan hat Sandıklı ilçemizi baştan başa katederek ilçe köylerinin çıkartı için çok ümitli bir imkân hazırlamıştır. Şimdiye kadar Sandıklı çiftçisi bilhassa arpa ürününü satarken çok ucuza vermek mecburiyetinde kalıyordu. Bunun sebebi Arpanın Sandıklıdan her hangi bir demir yol istasyonuna kadar taşıt ücretinin çok tutması idi. Demiryol işlemeğe başladıktan sonra köylünün cebinde kalacak olan bu ücret farkı Sandıklı köylerinin peysajını az zamanda değiştirecektir.

Afyon - Antalya hattının Afyondan karakuyuya kadar 112 kilometre 400 metre tutan kısmı tamamen ilimizden geçmektedir Sandıklı ilçemizden başka Sinanpaşa kamunumuzun ve Dinar ilçemizin bazı köylerini de doğrudan doğruya faydalandırarak olan bu hat şehrimizin dört demiryolun birleşme noktası olması sonucunu da hasıl etmiştir.

Antalya hattı bittiği gün bütün Afyon ili en yakın limana demiryolla bağlanmış olacaktır. Bu yakınlığın Aantalyada yeni bir tecim faaliyeti uyanmasına sebep olacağı ve bu faaliyet nisbetinde ilimiz çıkart maddeleri satışında da faydalar elde edileceği alandadır. Nihayet Afyon gibi kışı uzun süren bir şehir halkı, Antalya gibi kışları bahar olan bir diyara kolayca gidip gelmek zevkini de tatabilecektir.

Yeni hattan ençok istifade edecek olan Sandıklı ilçemize (Kutlu olsun) deriz.

Çankayayı selamlayıp Afyon da dinlenen ve Tunç yüzünü Bizim Akdenizde yıkamağa giden yeni Türk, genç Türk Haykırıyor: Türk! Yaratıcı, Başarıcı kudretin ve medeniyetin adıdır! Ne mutlu Türküm diyene!

İLİMİZDE

12 YILI KAZANÇLIVE VERİMLİ SONUÇLARLA BİTİRDİK.

13 üncü Yıla Yeni Başarılarla Giriyoruz.

Kültür işleri

1 — Afyon'da Kültür işlerini ikiye ayırmak icabeder. Biri cümuriyetin ilânına kadar, diğeri de cümhuriyetin ilânından sonrakı zamana aittir. Cümhuriyetin ilânına kadar olan zamanın kültür hayatı: bina, ders levazımı, öğretmen gibi üç mühim elemandan yalnız birisine istinat etmiştir oda okuma yazma ihtiyacını duyarak okul açmak isteyen yere yalnız öğretmen yollamaktan ibarettir. Bina ve ders levazımı ise ancak yollanan öğretmenin muhitinde yaratacağı varlığa bağlanmıştır. Bu yüzden cümhuriyetin ilânına kadar Afyon kültür işlerinde göze çarpacak önemli bir varlık görülmemiştir. Köylerde hatta şarlarda vaktile kurağı yapılmadan ders araçları sağladmadan okul açılmış ve bunlara bulunan kurağlar bugünün terbiye usullerinin istediği hava ve ışıktan uzak taban ve tavansız eski, toprak kurağlardan ibaret kalmıştır. Bu devir okul tibi bu şekilde idi. Cümhuriyetin ilânından sonra Afyon İlbaylığında en mühim işlerden biride kültür işidir. Buda tamamen cümhuriyetin izerinden başka bir şey değildir. Az zaman içinde İl merkezile kaza ve nahiye yerlerinde tam teşkilâtli kârgir ve kübik olarak 12 okul yaptırılmıştır ki bu tip-okullara diğer illerde esadüf edilemez. Köylerde yapılacak okullara yardım adile her yıl bütçeye konan az para ile köz kanunu hakim kılarak az zaman zarfında köy okullarını resmî plânlara uygun kurağlarla süslemeğe çalışılmıştır. Son senelerde Afyon İlbaylığı içerisinde idare kültür kurumlarının yürütmeleriyle çoğu üç dershaneli olmak üzere muhtelif tarihlerde 69 okul kurağı meydana getirilmiştir. İşbu 935 cümhuriyet bayramında açılma ve temel atma törenleri yapılacak okulların çizelgesi ile çoğunun fotoğrafları ilişiktir. 934 ve 935 yıllarında ilimizin kültür alanında yapılan işleri daha iyi bir akıntıda gitmiş ve geçen yıllara göre

bu yılların çalışması daha hızlı ve verimli olmuştur. Bugün şar ve ilçe merkezlerinde altı, köylerde otuzüç okul kurağının yenisihhi ve modern olarak kurulması ve gelecek cümhuriyet bayramına kadar bitirilmesi temin edilmiştir. Qu kurağlar istiklâl savaşında tarihi önemi olan Afyon ilinin her köşesinde cümhuriyetimizin birer kültür anıtı olarak kendilerini göstermektedirler. Bu gidişle bu ders yılı sonuna kadar ilimizde resmî plâna uygun kurağı bulunmayan hiç bir köy kalmıyacaktı.

2 — Afyonda 931 de kurulmuş olan (eski izerler deposu) adlı kurul varki onuncu Cümhuriyet bayramında (İlbaylık müzesi) adile müze haline sokulmuş ve onunnu Cümhuriyet bayramında açılma resmî yapılmıştır. Son iki yıl içinde müzeye beşyüzden fazla izer kazandırılmıştır.

3 — Afyonun güzel ve zengin birde umumî kütüphanesi vardır. Sandıklı, Dinar halkevleriyle Bolvadin, Emirdağı halk partileri kurağlarında birer tane halk okuma salonu açılmıştır. Bu salonlar nahiyelerimizde de açılmak üzeredir.

4 — Afyon Bayanları için ruhsatnameye bağlı üçte dikiş ve biçki yurdu açtırılmıştır. Bu yurtların çalışmaları ve randimanları çok önemlidir Hapishanene bulunan mevkuf vatandaşları okutmak üzere birde hapishanede okul açılmıştır. Her yıl bir çok vatandaş okuma, yazma öğrenerek şehadetname almaktadır.

HULÂSA:

Afyonun kültür işleri Cümhuriyet devrinde çok önemlidir. bugün bu işlere tahsis edilen para 221 bin küsür liradır. ilin yine Cümhuriyetin izeri almak üzere 800 talebeli bir Lisesi, 141 ilk okulu ve 26 Lise öğretmeni 261 ilk öğretmeni 3 ispekteri vardır.

Nafia izerlerimiz;

A - Utku Anıtı Meydanı karşısında yeniden inşa edilecek İlbaylık Bayındırlığı dairesinin temel atma töreni.

B - Afyon-Isparta yolunun Km=0+000-6+000 arasında "5,, adet yeni betonarma menfez ve köprünün açılma törenile Km=47+000 de "2,, adet menfezin temel atma törenleri.

C - Afyon-Denizli yolunun Km=9+000-18+000 arasında toprak tesviyesinin başlama törenile bu yolda Km=6+000—9+000 arasında yeniden yapılan betonarma "6,, adet menfez ve köprünün açılma töreni.

T - Afyon-Eskişehir yolunda hududa kadar ikmal edilen toprak tesviyesinin açılma töreni ile Km=66+000—73=000 arasında yeni şosenin silindirlendirmeğe başlaması töreni.

F - Sandıklı - Sandıklı istasyonu arasında yapılacak, 800. metrelik şosenin başlama töreni yapılacaktır.

E - Yapılması bitirilen Ömer hamamının açılma töreni yapılacaktır.

Ve 28,29,30. İlkteşrin Pazartesi, Salı ve Çarşamba günleri ilbaylık içerisinde yaptırdığımız adları aşağıda yazılı:

Gebeciler	Cikici «Dinar»
Göynük	Karataş «
Karacahmet	Bademli «
Çobanlar	Horu «
Feleli	Kızılviran «
Sülümenli	Haydarlı «
Kılınç Arslan	Evciler «
Kayadibi	Değirmen Ayvalı M.
Başmakçı (Dinar)	İhsaniye «
Çiftlik «	Işıklar «
Eber «	Çogu Bolvadın
Dişli	«Bolvadın»
Karabağ	«
Karamık Karacaviran	«

Mekteplerinin açılma töreni yapılacaktır.

Bunlardan başka yine aşağıda adları yazılı:

Bey Köy «Ulu»	Dinar
Ak gün	»
Tutluca	«
Akarım	Bolvadın
Ören	Emirdağı
Türkmen Akviran	«
Sinanpaşa	Merkez
Paşaköyü	«

Mekteplerinin temel atma törenleri yapılacaktır.

Sıhhat İşleri

Elli yataklı olan Hstane kadrosu bir sene içinde 470 Harici ve 469 Dahili olmak üzere 966 Hasta müracaat etmiş ve bunlardan 456 poliklinik 229 Aameliyat, 154 kan, 34 Hemekültür, 472 misli tesmül, 65 Maddei Gayita, 271 İfrazat, 37 sair tahliller, 146 idrar muayenesi yapılmıştır.

Bunlardan başka seyyar sıhhat memurları vasıtasile 160 köy üç defa devir ve teftiş edilerek 13750 kişiye çiçek aşısı tatbik edilerek 14033 kişiye tifo aşısı tatbik edilmiştir.

Tahsisatı özel idare tarafından verilen Kinin ve Firengi ilacı ile 322 Firengiliyi tahtı tedavi-ye alınmış ve bundan başka Berkidilen sıtmalılara merlezde 8 kilo 500 Gram kinin tevzi edilmiştir.

İlimizde sonaylar zarfında berkidilen emrazı sariye vakalarına 15 Dizanteri, 25 Karahumma, 4 Şarbon, 26 Kızamık, 4 Difteri, 5 Hummayinifası, 1 Sari sahaya, 5 Akciger veremi, 2 kızıl vak' asından ibaret olup mahallarından sirayetlerine meydan verilmeden hastalığın önüne geçilmiştir.

Baytar İşleri

1 — Koyun çiçek hastalığı 30 köyde zuhur etmiş sirayete maruz 55144 hayvandan 858 musap 231 telefata olup 52700 hayvanda aşı tatbik edilmiştir.

2 — Şap hastalığı 8 köyde çıkmış sirayete maruz 4498 hayvandan 293 musap zuhur ederek 4205 hayvan aşılanmış ve bilâtelafat önü alınmıştır.

3 — Keçi ciğer ağrısı 6 köyde çıkmış sirayete maruz 3589 musap 152 şifa 40 murt 142,13 parasız itlaf olup 1286 hayvan aşılanmıştır.

4 — Ruam mücadelesi dolayisile 4673 hayvan serisi, 2149 hayvan oftmo muayyene edilmiş, hastalıklı çıkan 5 hayvandan üçü tazminatlı ikisi tazminatsız itlaf olunmuştur.

5 — Şarbon yedi köyde çıkmış 9971 hayvan, 94 musap, 94 telefata olup 9920 hayvana vaki ve şafi olarak aşı tatbik edilmiştir.

6 Yanıkara iki köyde çıkmış sirayete çıkmış sirayete 104, 4 murt olup 100 hayvana şafi ve vaki aşı tatbik edilmiştir.

KİMYAGER MECMUASI

Atatürk yolunun değerli ve baş yolcusu Baş bakanımız müsbet ilimlerinde Başkan'dır. Yurda yarar bir ilim olduğu için yurddaşlara müsbet ilimleri öğrenmeği ve öğretmeği söyleyen de odur. Müsbet ilimlerin çok önemli bir bölümünü teşkil eden kimyanın yeniliklerini öğretmek için genç ve olgun Türk kimyagerleri Tarafından dolgun ve değerli bahislerle çıkarılan (kimyager) mecmuası müsbet ilimler yolcularına iyi bir rehberdir. Çıkaranları tebrik eder mecmuaya iyi başarılar dileriz.

7 — Keçi çiçeği: Bir köyde zuhur etmiş sirayete maruz 550 hayvandan 15 musap 11 şifa 4 murt olup 540 keçiye aç tatbik edilmiştir.

8 — Ve yine 934 cümhuriyet bayramından bu güne kadar Afyon Merkez İstasyonunda 1881 baş sığır, 52775 hoyun, 134 at ve kısarak ile 71614 kilo deri, 184217 yapağı, 185555 kilo tiftik 12715 kilo yün, 67450 kilo subuk ve dastırmaki ceman 54790 baş hayvan, ve 219551 kilo mevaddı hayvaniye bilmuayene ve sağlık raporu verilmek şartile İstanbul, İzmir, Ankara vd diğer ticaret pazarlarına sevk ve ihraç edilmiştir.

9 — Vilâyet damızlık aygırlarının yaptıkları sıfat 402 olup bir sene zarfında ihza edilen hayvanat miktarında 1110 reisten ibarettir.

Özel İdare İşleri

Geçen Cümhuriyet bayramından bu Cümhuriyet bayramına kadar özel idareden ömer hamamında on iki beton oda inşaatı ile mükemmel bir kaplıca meydana gelmiştir. Büyük (Utku anıdı) kaidesi ve duvarları ve utku anıdı alanının genişlettirilmesi için bina ve arsalvın istimlâkları apılmış ve asıl utku anıdı kurtarılmış ve başarılmış monte edilmiştir.

10
KURUŞ.

YATIRIM KURUMU

TÜRK TARİH KURUMU

Kurum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/4/800111
DERGİLER TAŞPINAR III, 31-36 (1935) Markası: .MARKASIZ
Bulunduğu Yer: Konusu:

